

RIED VUN DER PRESIDENTIN BLANCHE WEBER, OUVERTURE OEKOFEST 2022

Ech wollt ausnamweis mat engem bëssche „verspillte“ Bild vun engem Sozialwëssenschaftler ronderëm d’Fro, wat sozial gerecht ass, ufänken.

Mir hunn e gudde Schokolaskuch an d’Fro ass, wéi kann de Kuch gerecht tëschent 4 Kanner verdeelt ginn. Wat sinn d’Krittären? Gëtt de Kuch a 4 gläich grouss Stécker gedeelt? Oder ginn et verschidde Stécker jee no Kierpergréisst an Alter vum Kand ? Gëtt berécksiichtegt wéi e Kand beim bake gehollef huet oder awer wéi eent de Kuch besonnech gäer huet? Oder kritt dat Kand méi e grousst Stéck, dat besonnesch hongreg ass? Oder dat, dat eigentlech soss ni esou e Kuch kritt?

Ech hunn d’Bild am aktuelle Kontext ganz zoutreffend fonnt. Well et weist op eng ganz flott Aart a Weis, datt esou Decisiounen net schwaarz a wäiss sinn, datt een se gutt „ofweie“ muss, datt se en Austausch erfuerderen, an datt Léisungen ni kënne perfekt sinn an ëmmer een do wäert sinn, dee net ganz zefridden dermat ass. Ma d’Haaptsaach ass, mir sinn eis deem bewosst a weien de Pro a Kontra vun de Léisunge sachlech an transparent of, schwätzen... an huelen dann awer eng Decisioun. D’Decisioun ze verschibe wär sécherlech déi schlechteste Léisung. Fir beim Bild vum Kuch ze bleiwen, da géing e verdierwen, wat jo kee wëll. Ze hoffen, wéi mäer grad, e géing nach wuessen an dorop ze wuarde wäer.... Ech muss et net soen.

Wann een enger Ried en Titel kéint ginn, da wär dee vu menger haiteger Ried duerfir: **„Grad a Krisenzäiten Zukunftschoix’en kloer benennen an Decisiounen an deem Sënn ëmsetzen“**.

Dobäi kommen ech net derlaanscht mat der Tripartite-Decisioun vun dëser Woch unzufänken. Dir kënnt déi zentral Eckwäerter alleguer, ech muss déi net widerhuelen.

Dank de Beschlëss géif an enger aussergewöhnlecher Krisenzäit de soziale Fridden am Land séchergestallt, esou den offiziellen Duktus. **Den Erhalt vum soziale Fridden ass natierlech extrem wichtig an e Wäert u sech. Ma ob d’Decisioun vun der Tripartite de richtegen an och eenzege Wee wuar fir deen ze errechen, däerf bezweifelt ginn.**

An eisen Aen, a vill Acteuren a Leit maachen déi selwecht Analysen, ass d’Decisioun vun der Tripartite eendeiteg e Schlag an d’Gesicht vum Klimaschutz, der sozialer Gerechtegkeet an duerfir och de nächste Generatiounen.

Mir sinn eis bewosst, datt och trotz der Präisdeckelung d’Energiepräisser fir jiddweree méi héich wäerten si wéi nach virun engem Joer. Ma nawell sent den Tripartiteaccord mat der Deckelung dat falscht Signal! Ech si sécher, datt och de Gros vun lech – a mech ageholl – an der Läscht z.B. awer d’Luuchten e bëssche méi ausmaache wéi fréier oder soss Energie besser aspueren. Maache mir dat elo, wéinst dem Präis, oder well et eis - no dem Motto vun der Regierung „Zesumme spueren – Zesammenhalen“ - wichtig ass, solidaresch ze sinn? Ech mengen, wéinst Béidem. Mir kënnen all d’Wichtigkeet vun deene Moosnamen zënter Joren, Joerzénkten. Datt se awer bis haut augenscheinlech net genuch ëmgesat goufen, seet viles... Appeller eleng ginn ebe leider net duer.

An et ass dann elo och wéinst dem falsche Signal ze fäerten, datt ze vill Leit net méi am néidegen Ausmoos spueren wäerten an dat gesaten Ziel vum Spueren duerfir net erreecht gëtt. Et maach net richtig sinn, ma denkt net elo esou muncher een: Wat bréngt et, wann ech mat enger Décken doheem

an der Stuff setzen, wann ech fäerten oder mengen, datt eng Rei Leit elo de Batti stellen? An de Staat dat och nach mat finanzéiert? **D'Vertrauen, datt eng Moosnam gerecht organiséiert an zilféierend ass, ass essentiell, datt Leit Verhalensverännerunge matmaachen.** Et ass ze hoffen, datt dat Vertrauen awer nach ginn ass!

A mir sinn eis och bewosst, a mir triede kloer derfir an, datt déi Deeler vun der Bevëlkerung, déi et brauchen, musse gehollef kréien. An och eng Rei Betriber.

Ma mir soe grad esou däitlech: déi wou déi reell Präisser stëmme kënnen, sollen se stëmmen. Nëmmen esou ass den Ureiz grouss genuch ze spueren, nëmmen esou och behält de Staat genuch Geld, fir net den Energieverbrauch, ma e.a. d'Energiespueren an d'alternativ Energien a selektiv Sozialmoosnamen am néidegen Ausmooss virun ze dréiwen.

De Modell vun der Tripartite bedeit, datt de Staat den Energieverbrauch ondifferenzéiert mat 1,1 Milliarde subventionéiert! Besonnesch vill Geld wäert dobäi zweiwellos bei déi Leit fléissen, déi genuch Geld hätte fir déi reell Präisser ze bezuelen an dat och missten. Well grad si verbrauchte bekannterweis besonnesch vill Energie, villeg méi wéi Leit mat manner Geld! An och aner Acteuren, Betriber... deenen de reelle Präis zougemutt kéint a misst ginn, gi mat der Strenz vum Staat an hirem Verbrauch subventionéiert.

Parallel schéngt emol net sécher ze sinn, ob déi getrafte Moosnamen de Stéit an de Betriber, déi et besonnesch néideg hunn, de Mindestloun hunn, anzwousch loune wou schlecht isoléiert ass, déi working poor asw.... wierklech duerginn. Och d'Caritas huet gësch reagiert a vun enger verpasster Chance geschwat.

Wat geschitt och, wann d'Energiepräisser nach ganz laang esou héich bleiwen? Geet dann déi Subventionspolitik weider? A parallel gëtt gesot, wéi schlecht elo de Staatsbudget drun ass, datt mäer op de Limitten ukomm sinn...

D'Diskussioune fir de Budget 2023 stinn elo un. Mäer wäerten als Mouvement do ganz gezielt Gelder froe fir en aktive Klimaschutz – net fir den Energieverbrauch ze finanzéieren, ma fir d'Energietransitioun! Mir wëssen, a mir erkennen dat och ganz kloer un, datt den haitegen Energieminister scho ganz vill gemaach huet. Ma mir reklaméieren nach méi Gelder, datt ob all Dach vun engem staatleche Gebai endlech Solaranlage komme wann et geet; datt déi wierklech finanzschwaach Leit, déi soss bei der Transitioun verluer ginn nach méi effizient ënnerstëtzt a berode gi fir Moosnamen ze ergräifen. Mir reklaméiere méi Gelder fir dem Biodiversitéitsverloscht reell entgéint ze wierken, fir e weidere konsequenten Ausbau vum ëffentlechen Transport, gezielt Hëllef fir Betriber a Leit a Nout ... An da soll keen eis soen, datt well eis elo déi ondifferenzéiert Präisdeckelung 1,1 Milliarde kascht, net méi genuch Geld fir déi Moosnamen do wär. Well eis Finanzplaz soss och definitiv den Triple A verléieren géing.

Präiswourecht ass d'Essenz vun enger nohalteger Politik. Grad dowéinst fuerdere mir zënter mëttlerweil 30 Joer oder esouguer nach méi, eng **nohalteger Steuerreform** an! Ëmweltbelaaschtend Verhale méi besteiere – ëmweltschounend entlaaschten. Lëtzebuerg ass EU-wäit Schlusslicht, nëmmen etwa 6% vun eise Budgetsrecette kommen aus der Besteuerung vum Ëmweltverbrauch. En Hohn. Do si mäer an dëser Legislaturperiod, ausser der wichteger awer nach dezenter CO2-Steier, net entscheidend viru komm. Niewent ganz banal engem feelende politesche Bewosstsinn fir den Thema aus ekologescher Siicht, stinn eis deelweis déi selwecht Grënn an de Féiss, wéi déi, déi elo an der Tripartite ugefouert goufen.

Wat geschitt da mam Index, wa Wueren opgrond vun enger Ëmweltsteuer méi deier ginn? Net gelunn: Och wéinst där Fro ass an den 90ger Joren eng Tax op Einwegverpackunge gescheitert! An och d'Fro wéi generell esou eng Steuerreform sozialgerecht ka gestallt ginn, wuart zënter Joerzénge op eng „sereine“ Diskussioun an eng Äntwert.

An elo hu mäer nach ëmmer kéng!

Et gëtt dann och gesot, d'Membere vun der Tripartite hätte kee Choix gehat, se hätten elo séier reagéiere mussen. Ma wann déi zentral Fro do éierlech viru Joren ugaange gi wär, stéinge mäer haut vläicht net wou mäer elo stinn.

Ech fannen och kéng Erklärung, firwat d'Fro wéi eng gutt „Réckbezelung“ vun de Gelder un déi Leit wou et besonnesch brauchen, kéint ausgesinn, net viru Joren, spéitstens viru Méint mat voller Kraaft ugaange gouf. De Problem fält eis jo lo net ganz onerwaart op de Kapp! Firwat leie net scho méi laang verschidde Modeller mat engem „pour et contre“ vun de verschidde Instrumenter um Dësch?

Da kënnt de Saz: Bis an de Mëttelstand entsti Leit Problemer duerch déi héich Energiepräisser. Wou zeie mäer d'Grenz wéini ee manner Hëllef oder kéng méi kritt, wa mäer sozial selektiv wëlle sinn? Ma och d'Ausdiskutéiere vun där Fro ass zënter Joren iwwerfälleg a se ass net nëmmen an dësem Dossier vun zentraler Bedeitung! Eng Decisioun wäert ni perfekt sinn, ma esouguer d'Journaliste sinn es mengen ech sat, zënter Joren lawéierend Äntwerten op dës Fro ze kréien.

Datt, fir an aneren Aspekt an deem Zesammenhang ze huelen, de reduzéierten TVA-Saz op Solaranlagen eréischt an der Maach ass, dee reduzéierten Taux fir Reparaturleeschtungen asw. nach kee wierklechen Thema ass, ass net akzeptabel. De Finanzministère ass en zentralen Acteur an der Transitioun, iwwerhëlt hien déi Responsabilitéit grad wierklech?

Mir fuerderen dës Regierung op zumindest wesentlech Berechnungen, Fakten, Eckwäerter vun enger nohalteger Steuerreform nach elo ob den Dësch ze leeën an zu dëse Froen Stellung ze bezeien.

Bei de Waldiskussiounen wäerte mir eis net dermat zefridde ginn, wa Parteien erëm just eng Steuerreform ouni Berücksichtigung vun Nohaltegekeetsfroen mat ganz allgemengen Aussoe versproche géifen.

Mir müssen eis awer och Froen stellen, wéi mir esou essentiell Froen diskutéieren. Den offenen Austausch iwwert Argumenter ass, fein gesot, ausbaufäeg. Firwat gëtt do esou vill an déi Klausuren zu Senneng mat Nuetsschichte gedréckt? Kann een net zentral Froen, baséierend op Fakten, och am Virfeld méi bewusst a sachlech an der Ëffentlechkeet thematiséieren? Mir wäeren och dankbar, all déi Donnéeën ze hunn, déi an der Tripartite vun dem Statec op den Dësch geluecht goufen. Well ech hoffe jo schon, datt méi am Detail ausgerechent gouf, wéi eng Bevëlkerungsdeeler a Betriber dann elo wéi e Notze vun de Moosnamen hunn. Dat wäert jo genau gekuckt gi sinn!

An der Press steet och, Journaliste wäeren aus zouverlässege Quelle gewuer ginn, datt eenzel Parteien eng aner Meenung haten. Dat schéngt mer just normal. Déi Gréng wollte jo z.B. eng Solidaritätssteuer. Firwat ass déi verworf ginn? Firwat de Modell vum Klimageld? Firwat net de Modell, fir „just“ 75% oder esou vum vergaangene Energieverbrauch präislech ze deckelen? Technesch Grënn kéint een net akzeptéieren... Firwat ass et net méiglech, Argumenter sachlech och no baussen ze droen an ofzeweien? A net bis op de leschte Stëppel ze waarden? Am Sënn vun enger Meenungsfindung! Am Sënn vun engem konstruktive Réngen ëm Léisungen an dëse schwéieren Zäiten. Esou bléift och hei e „gout amère“.

Mir sinn der fundamentaler Iwwerzeugung, datt dëst riskéiert derzou bäizedroen, datt d'Politikverdrossenheet nach zouhëlt. An eigentlech och Polemiken. Ma näischt ass méi effikass géint Populismus wéi Transparenz an eng offe konstruktiv Debattekultur. Esou eng offen Debatt géif och weisen, datt et eng aner Kultur gëtt wie déi déi vun den rtl.lu Kommentaren.

Grad a Krisenzäiten ass dat Réngen ëm Zukunftszieler esou wichteg, iwwert Legislaturperioden eraus... Wann et eis net geléngt wäert eng politesch Debattekultur ze etabléieren ëm wesentlech Zukunftsfroen, da wäerte mäer di multipel Krisen net packen.

Well d'Transitioun hikréien heescht e kulturelle Wiessel hikréien. An e vun der Gesellschaft gedroene kulturelle Wiessel geet just iwwert e sachlechen Austausch, eng lieweg Debattekultur no baussen.

Mir a ganz vill anerer fuerderen zënter Joren dëse Paradigmewiessel an dem politeschen Debat an. Huet net d'Tripartite elo erëm gewisen, datt dësen iwwerfälleg ass?

2018 hunn d'Wëssenschaftler vum IPPC gesot, fir d'Klimaverännerung op dat erdréiglecht ze begrenzen, géingen eis just nach 10 Joer bleiwen... Jiddweree kënnt mëttlerweil déi Zuel. Ma et si scho 4-5 Joer eriwuer... Nee, d'Ugoe vun der Klimakris kann net nach 6 Méint warden, wéi eenzel Acteuren dat elo am Kader vun der Tripartite sot. Mir däerfe bei dem Ugoe vun der Klima- a Biodivkris keen Dag méi verléieren a net Krise géint eneen ausspillen. Mäer musse Krise gemeinsam ugoen. Si gehéieren zesummen. An och déi sozial Kris an där mir stiechen. Well all Dag wou verluer gëtt, féiert eis méi no un eng Mauer, geet och méi op d'Käschte vun de Leit an de Länner vum Süden, de nächste Generatiounen a verschärft d'Situatioun.

An eppes muss ee soen: esouwuel d'Biodiversitéits- wéi d'Klimakris sinn eigentlech kéng Krisen. Eng Kris geet eriwuer. 1 Millioun Aarten si verluer, déi kommen net méi zeréck. Liewensraim sinn onweigerlech zerstéiert. D'Klimaerwiermung ass do a bei eis ukomm. Déi Temperaturerhéijunge mat Dürren, déi iwwerméisseg wuarm Summeren, déi Iwwerschwemmungen a schlëmm Wiedere ... ginn net méi fort.
Mäer kréien duerfir just nach d'Katastroph begrenzt, et gëtt keen Auswee wéi bei enger Kris.

All Dag wou mir net de Courage hunn Decisiounen ze huelen, feiert derzou, datt déi nächst Generatioun – oder awer schonn déi Politiker wou an 10 Joer um Rudder sinn oder esouguer éischer – desto méi drakonesch Moosname mussen ergräifen. Eis Verantwortung ass et elo esou ze handeln, datt net alles an d'Zukunft verlagert gëtt. D'Transitioun muss elo an d'Wee geleet ginn, bei allen Alldagsentscheidungen.

Deen een oder anere vun lech denkt vläicht elo wou ech dat soen: Katastrophepedagogik bréngt eis net weider. Jo, dat ass gewosst. Ma grad esou ass gewosst, datt der Wourecht an d'Ae kucken an d'Fakte benennen, Viraussetzung sifir eng aktiv Zukunftsgestaltung! Just dann ass de Mënsch zu Verännerunge beree ! Parallel brauch een Zukunftsvisiounen mat konkreten Tëscheschrëtt. Ma virun allem muss een sech emol eens sinn an der Analyse.

Leider ass dat awer scheinbar net nëmmen am Klimaberäich net wierklech de Fall. Wéi kéint soss och déi gréissten Oppositionspartei fir eng Verlängerung vum Tankrabbat, an esouguer deelweis e Renouveau vun der Atomkraaft antrieden? Soss géif och elo net d'Bewältege vun der Energiekris vu Leit net als méi drénglech ugesi ginn, wéi d'Ugoe vun der Klimakris. Ech huelen en anert Beispill.

Den Entworf vum neien Agrargesetz: esouwuel de landwirtschaftleche Bord, wéi d'Naturschützer kritiséieren et. Mir als Mouvement sinn eis der Bedeitung vun der Landwirtschaft bewusst! Mir gesinn eis eigentlech op der Säit vum Bauer! Awer net op der Säit vun enger Landwirtschaftspolitik, déi de Bauer derzou drängt bei der Globaliséierung matzehalen! Net eng Landwirtschaftspolitik, wou zu dem „Wachse oder weiche“ feiert, wou op Käschte vun der sougenannter mëttelstänneger Landwirtschaft geet an och wesentlech mat responsabel ass, fir den dramatesche Verloscht u landwirtschaftleche Betriber. E Verloscht, dee parallel geet mam Biodiversitéitsverloscht! Fannt Dir et net och verréckt, datt op den éischte Schëffer déi erëm mat Liewesmëttel aus der Ukrain fortfuere konnten, 80% vun de Liewesmëttel net fir d'Leit wuaren, déi Honger leiden, ma fir d'Verfidderen un d'Béischte fir eise Fleischkonsum? Eng irreell Welt. Wëlle mir dat?

Och wat d'Agrargesetz ubelaangt gëtt et kee richteg ëffentlechen Debat iwwert déi allgemeng Orientéierung! Firwat gëtt et net e Ronnen Dësch tëschent Landwirtschaft an Ëmwelt, wou och d'Ëmweltorganisatiounen mat um Dësch setzen, aberuff? Firwat géllt et net, éierlech Fakten ze soen, gemeinsam ëm Zieler ze réngen an dann d'Transformatioun unzegoen? D'Fördergelder müssen de Wee an d'Transitioun sécherstellen a net de falschen Ureiz ginn. Dat ass mam neien Agrargesetz wéi den Entworf elo ass, net de Fall. Et gehéiert iwwerschaaft!

An ech well e weidert Beispill huelen: déi berüümten EU-Taxonomie, gemäss därer Gas- an Atomkraaft als nohalteg anzestufe sinn. Eng Plainte géint des Decisioun, ass deen ee richtege Wee, mir begrëssen se. Deen aneren ass, datt de Lëtzebuerger Stad de Steiervirdeel vun zu Lëtzebuerg domiciliéierte Fongen un déi strengsten Nohaltegkeetskriterie koppelt. An datt de Staat wou hie mat Aktionär ass, e.a. der Spuerkeess, derfir suert, datt Atomkraaft a Gas aus de sougenannten nohaltegen Zukunftsfonge geholl ginn! Dat selwecht géllt fir de Pensiounsfong.

An der Läscht gëtt nach oft gesot, wou stéinge mäer, wa viru Jore – Joerzénge dat gemaach gi wär, wat néideg wuär. Wa net wichteg Entscheedungen ëmmer erëm an d'Zukunft verlagert gi wäeren.

Solle mäer e bëssche gemeinsam dreemen, wou mäer haut stoe kéinten? Diecher voll Solarenergie, keen oder minimale Stress wéinst de klammenden Energiepräisser, begréngten Uertschaften an duerfir méi Biodiversitéit an Openthaltsqualitéit fir d'Leit, ausgebaute Vëlospisten, en ëffentlechen Transport deen net dem Wuesstem nohippe géif a villes méi.

Oder fir nach méi wäit ze goen: Wou stéinge mir haut, wa mir no dem Club of Rome „Die Grenzen des Wachstums“ vu viru 50 Jore hannerfrot hätten, ob deen op dem Wuesstem opgebaute Modell wierklech de richtege ass? Wa mäer esouguer eppes geännert hätten an aner gesellschaftlech Prioritéite gesat hätten? Wa mäer net vill ze vill der wëller Globaliséierung iwwerlooss hätten? Wäeren da net och verschidde Problemer an de Liwwerketten, och fir d'Hierstellung vu Medikamenter, verhënnert ginn? Wäer eist Land manner zersidelt, wäer d'Logementskris net do, de Biodiversitéitsverloscht en aneren? Wier vläicht och manner „Burnout“ op der Schaff, méi mënschlech Zefriddenheet, wie Sozialfuerscher a Psychologen eis soen? **Vläicht géing dann haut iwwerhaupt kee Verstoen, firwat Konsumzwang als Fräiheet definéiert gouf an e gutt Liewen als Verzicht? Vläicht géif de „black Friday“ net de mënschleche Mateneen ersetzen?**

Wann et ee Grond gëtt firwat ech hei stinn a firwat sech vill Leit am Meco an op anere Plazen engagéieren, dann ass et, well dat alles net agetrueden ass, obwuel d'Léisunge scho laang bekannt sinn. A virun allem: well mir alles maache wëllen, datt eis Zukunftsdream Realitéit a net och nach déi verluppt ginn.

Mir hunn eng histoersch Chance a Verantwortung an de nächste puer Joren d'Iwwerliewen op dësem Planéit ze sécheren an eng positiv Zukunft ze gestalten.

An dat heescht: aus de Feeler vun der Vergaangenheet leieren a grad Krisenzäite fir Reformen notzen. Well mir däerfen eis näischt virmaachen. Dës Kris ass net déi läscht... Dat gleeft kee méi. Mäer wäerte leider als Gesellschaft keng Rou méi hunn.

Ëmmer erëm sinn an der Vergaangenheet ënnert dem vermeintlechen Drock vum Kuerzfristdenke gesellschaftlech Verännerunge verschobe ginn. Wéi wann en Alkoholiker sech all Dag ariet, deen een Dag kéint e nach drénken, well en e schlechten Dag huet oder esou an dru gleeft, datt en et muar hikritt opzemaal... An iergend eng Kéier kippt alles.

Mir brauchen endlech erëm wierklech Gestaltungsfähegkeet an d'Politik iwwert Walperioden eraus. Et ass net einfach hautdesdaags Politiker ze sinn. An 2 Ministere sinn hei an och aner engagéiert Leit. Mir respektéieren hiert Schaffen a sécherlech ass dee Job ganz hefteg. **Un eis, mutteg politesch Entscheidungen ze ënnerstëtzen, ma un de politesch Gewielten, Froe mat opzeweifen an Entscheidungen ze huelen, och a Virwalzäiten.**

De Gewerkschafte kënn do natierlech och eng immanent wichteg Roll zou. Mir müssen nach méi zesumme schwätzen, datt dat soziaalt an dat ekologesch onweigerlech matenee verbonne sinn. Mir hunn alt Konferenze mat der Chambre des Salariés gehat. Dat ass gutt a wichteg. Ma och mir müssen eis nach méi dem konstruktiven Austausch stellen, ëm gemeinsam Zieler réngen a jo wuel och méi lieweg strittig Punkte beschwätze ... am Sënn vum zentralen Zukunftschallenge deen alles iwwerlagert: eng sozial gerecht an ekologesch Transitioun an der Berécksiichtung vun de Grenze vum Planéit an enger weltwäiter Gerechtegkeet. Jo, Transitioun. Transitioun heescht fir eis all „Verännerung“

Loosst mech zum Schluss vu menger Ried just e puer wichteg Akzenter opzielen, déi an eisen Aen ergraff musse ginn.

- En Ajustement vun der Tripartitedecisioun géing allen Acteuren zu Éier gerechen, a wär dringend néideg;
- Eise Sozialsystem muss méi onofhängeg vum Wuesstëmsdogma gemaach ginn: mäer brauchen eng Analyse, iwwer méiglech Pisten an där Richtung an d'Stellschrauwen déi et evtl. ginn;
- Eckwäerter vun enger nohalteger Steierreform müssen ob den Dësch geluecht ginn
- Kee Wee feiert laanscht e reforméiert Agrargesetz, dat d'Landwirtschaft aus dem Dilemma vum „wachse oder weiche“ eraushëlt. E Gesetz zur Restauratioun an de Kantinnen, dat de bio an de regional an de Fokus réckelt.
- En Duerchkucke vum Staatsbudget wéi eng Gelder kontraproduktiv fir d'Ekologie agesat ginn an d'Klima- an d'Biodiversitéitskatastrophe befeieren
- Eng Reform vum Naturschutzgesetz, déi kee „roll back“ däerf ginn, ma ouni vun engem Extrem an den aneren ze falen, Biodiversitéit erhält an Akzeptanz schaaft;
- Eng Iwwerschaffung vum Gesetz zum „Droit à l'information“, dat haut de Numm net verdéngt

- Solaranlagen ob allen öffentliche Gebaier, wou dat technesch méiglech ass;
- Dringend Ëmsetzungsreglementer a konkret Moosnamen am Offallberäich, datt net deemnächst Betreiber, Restaurants a Veräiner mam Fanger am Mond do stinn, well se d'Gesetz einfach net ëmsetze kennen;
- E Nohaltegkeetscheck fir all Regierungsdecisiounen;
- Ee staarke Programm vun der Landesplanung, wou och stritteg Froen endlech ugaange ginn: „Kierchtuurspolitik“, d'Feelen vun interministerieller Zesummenaarbecht, eng Iwwerspëtzung vun der „autonomie communale“, e vereelt Verständnis vum Eigentumsrecht dierfen net eng kohärent Landesplanung weider verhenneren;
- Eng reell Strategie, wéi d'Logementskris ugepaakt gëtt, dat bedeit och nei Wunnamodeller, Kooperativen endlech eng Chance ginn;
- En Schub, fir eis Uertschaften a Quartier'en an d'öffentlech Plazen de Mënschen zeréck ze ginn d'Duerchgrëngung vun eise Stied virun ze dréiwen als Upassung un Klimaverännerungen,

... e Ruck a Richtung Transitioun. Eng Oprobchstëmmung fir eng Transitioun. E Wouerhuele vun eiser historescher Chance.

Déi international Noriichte sinn oft erdréckend. Ma et gëtt och positiv Noriichten. Ech wéilt mat 2 ophalen, déi weisen, datt ee grad a Krisenzäite muss a ka Courage behalen: Mir sinn déi Lëtzebuerger Sektioon vu „Friends of the Earth“, engem weltwäite Bündnis. Déi ukrainesch Kolleegen hu grad dës Woch matten am Krich Propose fir eng „green recovery“ vun hirem Land virgeluecht. Déi russesch Kolleegen hunn virun 2 Woche Plainte géint hier Regierung gemaach, wéll se net genuch géint de Klimawandel an d'Begrenzung vum Klimawandel ënnerhëlt.

Als Schlusswuert nach eng Zitat vum genannte Sozialwëssenschaftler:

*„Wéi geet et dier?
Verglach mat wem?“*